

Zájmena

1) Tvary zájmena „sebou / s(e) sebou“:

Dali mu ..... vydatnou svačinu. Nebyla si jista sama ..... Neměli ..... žádné peníze. Kapr ..... neklidně házel. Jsem sám ..... spokojen. Uvařila mu ..... čaj, a on ho zapomněl vzít ..... Vezmete-li ..... malé děti, pak ..... hoděte, abychom odjezd vlaku stihli. Nevěděl si sám ..... rady. Rázem ..... všichni trhli. To se přece rozumí samo .....! Přivedla si ..... své nejlepší kamarády.

2) Tvary osobního zájmena „já“:

Často o (já) ..... mluvili a pomáhali (já) ..... Všimli si (já) ..... poprvé na dovolené. Nic špatného (já) ..... nikdy neřekl. Nevzpomněla si na (já) ..... Povídal jsem kamarádovi, co (já) ..... vadí. Je zbytečné se (já) ..... ptát. Pošleš (já) ..... pozdrav z prázdnin? Pro (já) ..... za (já) ..... to udělej. Kdo by mohl jít místo (já) .....?

4) Doplňte správné tvary posesivních zájmen:

O (náš) ..... nové škole jste už slyšeli? Všichni spoléhali na (váš) ..... ostražitost. Kdo slyšel o (její) ..... úsilí a o (její) ..... vytrvalosti, ten (ona) ..... musel obdivovat. Zveme vás na (náš) ..... hudební soutěž, kde se seznámíte s (náš) ..... nejmladšími houslisty. Nepohodli jsme se s (váš) ..... sousedem. (Vaše) ..... mamince se už vede dobře, ale (naše) ..... maminku nechal lékař v nemocnici.

s našim __ přáteli, s vašim __ ženami, s vašim __ dvěma __ rukama __

5) Nahrad'te podtržený výraz odpovídajícím zájmenem (rozdíl „jejich“ X „jejích“):

bez názorů žákyň a žáků = bez ..... názorů
bez Maruščiných kamarádek = bez ..... kamarádek
bez přátel mých příbuzných = bez ..... přátel
ze sestřiných úspor = z ..... úspor
o Lenčiných přátelích = o ..... přátelích
o knihách dědečka a babičky = o ..... knihách
s dotazy čtenářek = s ..... dotazy
s otázkami čtenářky = s ..... otázkami

6) Vyberte bezchybné věty (zájmeno „svůj“):

V mé diplomové práci se budu zabývat problematikou antické filozofie.

Vzal jste si své věci s sebou do ordinace?

Slibujeme, že naši vlast ubráníme.

Vyrobili jsme vše svýma rukama.

Vítám vás na mém webu.

Děkujeme vám za rychlé vyřízení naší žádosti.

Jak se změní význam zájmena za předpokladu, že jsou věty správně utvořeny?

Petr udělal svůj úkol.

Petr udělal jeho úkol.

Petr zamířil k své chatě.

Petr zamířil k jeho chatě.

8) **Doplňte jmenné tvary zájmena „sám“ (a) a tvary přídavného jména „samý“:**

a) Děti zůstaly opět ..... doma. Koně klusali po cestě ..... Setkala jsem se se sam__mi milými lidmi. Kluci rozkrájeli houby, které ..... nasbírali. Krávy se na louce pásly ..... Kuřata si dovedou ..... vyhledat potravu. Chlapci i dívky si ..... vyzdobili třídu. Dokážete si poradit ....., děvčata? Nechali jít své chlapce domů ..... Kamarádi přišli ..... Nenechávejte housata toulat se ..... na silnici.

b) Na besedě promluvili sam__zajímav__hosté. Pohlédla na mne těm__samým__očim__jako minule. Pochlubil se se samým__jedničkam__.

Zájmeno „týž / tentýž“ (ve významu „stejný“):

	Mužský r. živ.	Mužský r. neživ.	Ženský rod	Střední rod
1. p.	týž / tentýž (pán, hrad)		táž / tatáž (žena)	totěž (město)
2. p.	téhož (pána, hradu)		téže (ženy)	téhož (města)
3. p.	témuž (pánovi, hradu)		téže (ženě)	témuž (městu)
4. p.	téhož (pána)	týž / tentýž (hrad)	touž / tutěž (ženu)	totěž (město)
6. p.	(o) témž(e), tomtěž (pánovi, hradu)		(o) téže (ženě)	(o) témž(e) / tomtěž (městě)
7. p.	(s) týmž / tímtěž (pánem, hradem)		(s) touž / toutěž (ženou)	(s) týmž / tímtěž (městem)
1. p.	tíž / titíž (páni)	tytěž (hrady)	tytěž (ženy)	táž / tatáž (města)
2. p.	týchž (pánů, hradů)		týchž (žen)	týchž (měst)
3. p.	týmž (pánům, hradům)		týmž (ženám)	týmž (městům)
4. p.	tytěž (pány, hrady)		tytěž (ženy)	táž / tatáž (města)
6. p.	(o) týchž (pánech, hradech)		(o) týchž (ženách)	(o) týchž (městech)
7. p.	(s) týmiž (pány, hrady)		(s) týmiž (ženami)	(s) týmiž (městy)

9) **Tvary ukazovacího zájmena „týž/tentýž“:**

Kdo má ..... problém jako já? Před dvěma lety jsme se přestěhovali a ..... roku se nám narodila dcera. To je už potřetí stále ..... otázka. .... zvířata mají i ve Dvoře Králové. Bavím se o ..... problému jako včera. Já věřím ..... slovům jako ty. S ..... názorem jsem se setkal i dřívě. Na mnoha úřadech pracují ..... lidé. Snažím se věnovat svým dětem ..... péči, jakou věnovali rodiče mně. Pojedeme ..... vlakem jako minule. Napiš to ..... tužkou jako minule. Nechtěla jít v ..... šatech do divadla znovu. Dosáhl ..... výsledků. Od něj slyším vždy ..... slova. Nešel jsem tam z ..... důvodů jako ty. Odešel ..... cestou, kterou přišel. Dělalí ..... chyby jako my. Na hřišti hráli stále ..... chlapci. Bydlíme v ..... domě.

Opravte chyby:

Dal to tomutěž muži, se kterým mluvil. Viděl tutěž ženu. Zabývám se těmitěž problémy. Mluvil s tímtěž mužem jako minule. Navštívil týž město, ve kterém už jednou byl. Zmínil tentýž problém jako minule. Zpracoval týž úkol jako já.

Vztažné zájmeno „jenž“ (... , který):

skloňování dle osobního zájmena on + ž – viz následující strana

Vztažné zájmena „jehož“ :

muž. r. „jehož“ – nesklonné

žen. r. „jejíž“ – skloňování dle vzoru jamí + ž

množné číslo „jejichž“ – nesklonné

	Mužský r. živ.	Mužský r. neživ.	Ženský r.	Střední r.
1. p.	(muž/hrad, který) – muž, jenž ...		(žena, která) – žena, jež	jež
2. p.	(kterého) jehož / (bez = po předl.) něhož		jíž / do níž	jehož/něhož
3. p.	(kterému) jemuž / (kvůli kterému = po předl.) – kvůli němuž		jíž / níž	jemuž/němuž
4. p.	(kterého) jehož / (po předl.) něhož , jejž / nějž	jejž / nějž	již / pro níž	jež/něž
6. p.	(o) němž		(o) níž	(o) němž
7. p.	jímž / (po předl.) nímž		jíž / (po předl.) s níž	jímž/nímž
1. p.	(muži, kteří) – muži, již ...	(hrady, které) – hrady, jež ...	jež	jež
2. p.	jichž (kterých se to týká) / (bez kterých) - bez nichž		jichž/nichž	jichž/nichž
3. p.	(kterým) – jímž		jímž	jímž/nímž
4. p.	(milé muže, které) – muž, jež / pro něž		jež/něž	jež/něž
6. p.	(o kterých) – (o) nichž		(o) nichž	(o) nichž
7. p.	(kterými) – jimiž / (se kterými) – s nimiž		jimiž/nimiž	jimiž/ nimiž

10) Tvary zájmena „jež“:

Vědec, ... to psal, nemohl být dobře informován o této problematice. Dívka, ... četla tento dopis, nebyla ta pravá, ... byl určen. Dítě, ... se ztratilo, bylo nakonec šťastně nalezeno. Muž, ... jsem viděl, byl asi hledaný vrah. Žena, ... jsem znal, už tu nebydlí. Kuře, ... jsem vytáhl z louže, se rychle uzdravilo. Muži, ... bojovali za této války, se nakonec šťastně vrátili. Ženy a děti, ... na ně šťastně čekaly doma, se jich dočkaly. Viděl jsem muže, ... bojovali na frontě. Viděl jsem ženy, ... ronily slzy strachem.

Konečně mám knihu, ... jsem si tak dlouho přál. Ukazují vám publikaci, ... autorem je známý kritik. Nastala chvíle, ... se všichni obávali. Šel cestou, ... před lety denně chodíval. Čeští bratři schovávali knihu, za ..... by byli i život položili. Právě tudy prošla žena, ... matku jsem ráno potkal před domem.

Potravinu neber do rukou,   jim   ž jsi sahal na peníze. Dívka, jejím   ž očima teď na všechno pohlížel, se stále neozývala. Na dovolenou se chystáme s tím   ž lidmi jako loni. Na jídlo nesahej tím   ž rukam   , kterým   jsi pracoval na zahradě.

Ve kterých větách jsou tvary „jež“ a „jejž“ a „jíž“ užitý správně:

Královská rodina byla oficiálně pozvána na slavnostní večírek, jež byl uspořádán spřátelenou dynastií na počest výročí korunovace.

Spatřil jsem ženu, jež bývala její dobrou přítelkyní, než ji zradila.

Viděl jsem dívku, jejíž oči mě okouzly.

„Bylo nás pět“ je knížka, jejíž hlavní hrdinou je dětská postava Petra Bajzy.

Mluvil jsem s dívkou, s jejíž maminkou jsem kamarádil.

Hlasovat o kandidátce, s jejíž složením nás seznámili až při volbách, bylo dost obtížné.

Ve svém prohlášení jsem označil činnost, jejíž je kolega propagátorem, za neoprávněnou.

Kamarádka, již jsem se tolik věnoval, mě zradila.

Dívka, již jsem potkal včera ve škole, byla její sestra.

Chlapci, již nepřišli do této hodiny, nebudou připuštěni k závěrečné zkoušce.

